

Nr 158.

Ankom till riksdagens kansli den 29 maj 1945 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1945/46 till yrkesundervisningen.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkterna 216, 217, 219 och 230) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna för budgetåret 1945/46

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning ett förslagsanslag av 460 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor;

dels ock till Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m. ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 260, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 6 april 1945, föreslagit riksdagen att

1. till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 3 550 000 kronor;

2. till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor;

3. till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor;

4. till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till anordnande av elevinternat vid flygmekanikerskolan i Mölndal för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor;

5. till Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

Förslagsanslaget till Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor. Anslagsbelastningen för budgetåret 1943/44 utgjorde 2 383 885 kronor.

Departementschefen har förordat en anslagshöjning med 550 000 kronor till 3 550 000 kronor. Härvid har departementschefen på förslag av överstyrelsen för yrkesutbildning förutsatt,

dels att den under krigsåren i besparingssyfte gällande föreskriften, att statsunderstöd icke finge utgå till undervisning i främmande språk i lärlingskolor, lärlingskurser och kurser för äldre, skall upphävas med verkan från och med nästa budgetår; understöd för sådan undervisning skulle dock endast i undantagsfall beviljas för andra yrkesavdelningar än sådana, i vilka handelsundervisning meddelas;

dels ock att understödet till undervisning i husligt arbete skall höjas till samma belopp som de för undervisning i hantverk, industri och handel.

Beträffande sistnämnda höjning anför departementschefen följande.

Undervisningen i husligt arbete vid anstalterna för yrkesundervisning har hittills i statsbidragshänseende intagit en mindre gynnsam ställning än undervisningen i hantverk, industri och handel. Statsunderstödet till de tre sistnämnda yrkesgrenarna har alltsedan år 1933 för undervisningstimme utgått med högst 2 kronor 35 öre på det lägre stadiet och högst 2 kronor 55 öre på det högre stadiet, vilka belopp motsvara en avlönning av respektive 3 kronor 52 öre och 3 kronor 82 öre. Understödet för undervisning i husligt arbete åter utgår efter den av 1942 års riksdag vidtagna höjningen av det samma med högst 1 krona 80 öre på det lägre och högst 1 krona 95 öre på det högre stadiet. Dessa belopp motsvara en avlönning av respektive 2 kronor 70 öre och 2 kronor 92 öre för undervisningstimme. För det av överstyrelsen nu framlagda förslaget om höjning av statsbidraget till undervisning i husligt arbete tala enligt min mening starka skäl. Jag vill särskilt framhålla vikten av att kommunerna icke av en jämförelsevis ogynnsam avvägning av statsbidraget föranledas att alltför mycket begränsa den ifrågavarande yrkesundervisningen. Jag anser mig därför böra biträda överstyrelsens föreliggande förslag. Statsunderstödet torde alltså från och med nästa budgetår böra utgöra i lärlingsskola för husligt arbete eller hushållsskola ävensom i lärlingsskola för industri eller hantverk i läroämnen, som avse husligt arbete, högst 2 kronor 35 öre samt i yrkesskola för husligt arbete högst 2 kronor 55 öre för undervisningstimme. I enlighet med överstyrelsens beräkningar torde höjningen av understödet för undervisning i husligt arbete kunna beräknas medföra en merutgift för nästa budgetår

under ifrågavarande anslag av i runt tal 200 000 kronor, varav 30 000 kronor såsom en följd av den utvidgning av undervisningen, som torde vara att förvänta på grund av det höjda understödet.

Departementschefen har vidare berört frågan om understöd till lärlings- och yrkesskolkurser, som vid kommunala anstalter för yrkesundervisning anordnats för trädgårdslärlingar och trädgårdsarbetare, samt till en yrkesskola för sjömän av manskapsgrad. Härom anför departementschefen följande.

Bestämmelserna i gällande stadga för den kommunala yrkesundervisningen och kungörelse angående statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning avse utbildning för yrken, tillhörande näringsgrenarna hantverk, industri, handel och husligt arbete. Sedan ett tjugotal år tillbaka har trädgårdsmästaryrket ansetts såsom hantverk vid bedömande av framställningar om understöd till vid kommunala anstalter för yrkesundervisning anordnade kurser i detta yrke. Enligt vad överstyrelsen för yrkesutbildning meddelat har yrket i fråga nu av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen förklarats hänförligt till jordbruket och dess binärningar. Överstyrelsen har nu föreslagit, att statsbidrag det oaktat skall kunna utgå från förevarande anslag enligt för kommunala anstalter för yrkesundervisning gällande grunder till lärlings- och yrkesskolkurser, som anordnas vid dylika anstalter för trädgårdslärlingar och trädgårdsarbetare.

I detta sammanhang torde jag få erinra, att överstyrelsen för yrkesutbildning efter samråd med kommerskollegium i skrivelse den 20 december 1944 underställde Kungl. Maj:ts prövning frågan om statsbidrag till en vid Göteborgs stads skolor för yrkesundervisning planerad yrkesskola för sjömän av manskapsgrad (däcks- och maskinpersonal). Överstyrelsen erinrade därvid, att 1943 års riksdag (skrivelsen 414) uttalat, att starka skäl talade för att vid yrkesskolväsendets utbyggnad hänsyn toges till behovet av särskild yrkesutbildning för sjöfolk av manskapsgrad. Detta slag av yrkesutbildning borde enligt riksdagens mening lämpligen falla under verksamhetsområdet för överstyrelsen för yrkesutbildning. Överstyrelsen erinrade vidare, att frågan om anordnande av utbildning för sjöfolk av manskapsgrad vore föremål för övervägande av sakkunniga. Då det emellertid sannolikt komme att dröja avsevärd tid, innan statsmakterna tagit ställning till de sakkunnigas förslag, och då överstyrelsen efter samråd med kommerskollegium funnit det önskvärt, att utbildning av ifrågavarande slag snarast möjligt komme till stånd, förordade överstyrelsen, att ett försök gjordes utan avvaktande av sagda förslag. Genom beslut den 26 januari 1945 medgav Kungl. Maj:t, att statsunderstöd finge under de i gällande kungörelse angående statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning stadgade villkor och förutsättningar utgå för anordnande vid Göteborgs stads skolor för yrkesundervisning våren 1945 av de planerade lärlingskurserna för däcks- och maskinpersonal. Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att kurserna skulle stå under inseende av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Det synes mig vara lämpligt, att det kommunala yrkesskolväsendet i viss utsträckning utnyttjas även för utbildning inom andra yrken än sådana, som kunna hänföras till industri, hantverk, handel eller husligt arbete. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet anser jag mig därför böra förorda, att statsunderstöd må utgå från förevarande anslag till vid kom-

munala anstalter för yrkesundervisning anordnade lärlings- och yrkesskolkurser för trädgårdslärlingar och trädgårdsarbetare. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t efter prövning i varje särskilt fall skall äga medgiva, att understöd utgår från förevarande anslag till anordnande av utbildning även i andra yrken, vilka icke äro att hänföra till industri, hantverk, handel eller husligt arbete.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 3 550 000 kronor, och förordar bifall jämväl till departementschefens förslag till ändringar i gällande understödsgrunder, vilket bland annat innebär jämställande i understödshänseende av undervisningen i husligt arbete med undervisningen i hantverk, industri och handel. Vad departementschefen i övrigt i förevarande sammanhang anført och föreslagit föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Förslagsanslaget till Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 460 000 kronor.

I skrivelsen 1944: 8, punkt 210, erinrade riksdagen, i anledning av motionerna I: 58 och II: 101, därom, att riksdagens statsutskott i utlåtandet 1943: 8, punkt 195, på grund av motionsvis framställda yrkanden om utredning angående de enskilda yrkesundervisningsanstalternas ställning och behov, uttalat, att Kungl. Maj:t redan fått sin uppmärksamhet riktad på denna fråga och att riksdagen vore övertygad om att nämnda spörsmål så snart som möjligt komme att bliva föremål för närmare omprövning från Kungl. Maj:ts sida. Riksdagen ville nu ifrågasätta, huruvida icke en undersökning av förhållandena på detta område kunde befinnas påkallad, varvid till prövning syntes böra icke blott upptagas frågan om behovet av en allmän förhöjning av statens understöd till de enskilda yrkesundervisningsanstalterna utan även de lämpliga fördelningsgrunderna för understödets utgående.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 9 juni 1944 fäst överstyrelsens för yrkesutbildning uppmärksamhet på vad riksdagen sålunda anført angående önskvärdheten av viss översyn av de enskilda yrkesundervisningsanstalternas ställning och behov, har *överstyrelsen för yrkesutbildning* i skrivelse den 20 december 1944 framlagt utredning och förslag i ämnet. Häröver ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *riksräkenskapsverket*.

Beträffande grunderna för tilldelning av understöd anför *överstyrelsen* följande.

1918 års riksdag förutsatte, att nu ifrågavarande understöd skulle utgå efter i huvudsak de för av kommun inrättade skolor gällande grunder. Enligt nu gällande författning (1921: 705) må understöd utgå efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall med belopp, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Överstyrelsen anser det önskvärt, att mera bestämda fördelningsgrunder beträffande ifrågavarande understöd, i den mån så är möjligt, bli tillämpade. De fördelningsgrunder, som då lämpligen kunna komma i fråga, torde vara de, som gälla för kommunala anstalter för yrkesundervisning.

Visserligen skulle skäl kunna anföras för att nu nämnda fördelningsgrunder skulle tillämpas beträffande samtliga statsunderstödda enskilda anstalter för yrkesundervisning, men av skäl, som framgå av den följande framställningen, anser sig överstyrelsen icke kunna förorda en dylik anordning. Även statsfinansiella skäl torde tala för ett dylikt ställningstagande.

För överskådlighetens skull bruka ifrågavarande anstalter för yrkesundervisning indelas i tre grupper: grupp I omfattar huvudsakligen skolor för hantverk och industri (men även ett par skolor av mera blandad typ); grupp II omfattar skolor för handelsundervisning och grupp III skolor för husligt arbete (vid en hithörande skola förekommer också handelsundervisning). Nu nämnda mera formella uppdelning är till viss fördel vid understödsfrågornas beredning i överstyrelsen och tillämpas i de brev, vari Kungl. Maj:t för varje anslagsår anvisar understöd till de olika skolorna. Denna uppdelning vill överstyrelsen bibehålla men vill föreslå, att skolorna därjämte indelas i undergrupper A och B, varvid statsunderstödet för de skolor, som föras till A-gruppen, beräknas enligt för kommunala anstalter för yrkesundervisning gällande grunder, medan de skolor, som föras till B-gruppen, erhålla statsunderstöd efter prövning i varje särskilt fall.

Om uppdelningen av skolorna företages enligt det av överstyrelsen föreslagna tillvägagångssättet, kan en skola utan svårighet överföras från den ena gruppen till den andra, om tillräckliga skäl tala därför. Överstyrelsen skulle varje år i sina petita preliminärt avgiva förslag om uppdelningen för nästkommande budgetår samt vid sitt förslag till fördelning av det av riksdagen beviljade anslaget lämna definitivt förslag till ifrågavarande uppdelning, varefter det på samma sätt som hittills tillkomme Kungl. Maj:t att fatta beslut om det anslag, som skulle utgå till varje särskild skola.

Det egentligt nya i det nu framlagda förslaget skulle sålunda vara, att statsmakterna principiellt medgäve, att beträffande vissa enskilda anstalter för yrkesundervisning statsunderstödet beräknades efter de för kommunala anstalter för yrkesundervisning gällande grunderna. Någon författningsändring synes icke vara nödvändig.

Fördelen för de skolor, som komme att hänföras till A-gruppen, vore, förutom att flera av dem skulle få sina understöd åtskilligt höjda, att de kunde känna sig mera trygga med avseende på statsunderstödens storlek. Det torde kunna förutsättas, att en överflyttning av en skola från A-gruppen till B-gruppen endast i undantagsfall skulle förekomma.

Överstyrelsen har vid sitt förslag till fördelning av ifrågavarande skolor på de båda grupperna i huvudsak låtit följande synpunkter vara bestämmande.

Skolornas gruppering avgöres i första hand med hänsyn till om huvudmannen är antingen en allmän institution, därmed jämförlig organisation etc. eller enskild person, bolag etc. (ägandeförhållandet). Denna indelningsgrund är emellertid ej tillfyllest. Hänsyn måste även tagas till omfattningen och arten av skolans verksamhet samt till skolans ekonomiska förhållanden. Skolornas gruppering skulle med utgångspunkt härifrån ske enligt följande principer.

1. *Ägandeförhållandet.* Skolor, som ägas av *föreningar*, vilka äro bildade för skolverksamhetens bedrivande och vilka uppenbarligen icke äsyfta att

giva sina medlemmar ekonomisk vinst av skolverksamheten, och vidare skolor, som drivas av *yrkesorganisationer* av olika slag, samt slutligen *stiftelse-skolor* kunna, ur ägandeförhållandets synpunkt, lämpligen hänföras till grupp A. Anstalter med *enskild ägare* synas liksom skolor, ägda av *bolag*, i regel böra hänföras till grupp B.

2. *Omfattningen och arten av skolans verksamhet.* Vissa statsunderstödda enskilda anstalter för yrkesundervisning bedriva en verksamhet, som i och för sig är väl värd att understödjas men som dock sker i former, vilka så avvika från de av kommunala anstalter för yrkesundervisning vanligen anordnade kurserna, att statsunderstödet till nu åsyftade anstalter svårigen kan beräknas efter för kommunala anstalter för yrkesundervisning gällande grunder. Sådana skolor böra alltså oavsett ägandeförhållandet hänföras till grupp B.

3. *Skolans ekonomiska förhållanden.* Beträffande skolor med större kapitaltillgångar (donationer eller liknande) synas friare beräkningsgrunder böra tillämpas och prövning i varje särskilt fall företagas. Även dessa skolor böra hänföras till grupp B.

Överstyrelsen framlägger i det följande, närmast för beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår, förslag till indelning i olika grupper av de enskilda anstalter för yrkesundervisning, vilka erhållit statsunderstöd för budgetåret 1944/45. Beträffande förslaget detaljer torde få hänvisas till handlingarna. Här torde böra nämnas, att av de 55 enskilda anstalter för yrkesundervisning, som erhållit statsunderstöd för innevarande budgetår, 28 hänförts till A-gruppen och de övriga 27 till B-gruppen. Anslagsbehovet har överstyrelsen beräknat till 505 000 kronor för de anstalter, som hänförts till A-gruppen, och till 210 000 kronor för de anstalter, som hänförts till B-gruppen.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Jag delar överstyrelsens och statskontorets uppfattning, att åtskilliga av de statsunderstödda enskilda anstalterna för yrkesundervisning äro förtjänta av understöd av samma storlek som kommunala anstalter. Då emellertid en sådan understödstilldelning icke är möjlig inom ramen av nu för ändamålet disponibla medel, finner jag i likhet med myndigheterna en avsevärd höjning av ifrågavarande anslag vara befogad.

Enligt överstyrelsens förslag skulle de enskilda anstalterna i understödshänseende uppdelas på två grupper (A och B), av vilka den ena (A) skulle erhålla understöd efter samma grunder som motsvarande kommunala skolor och den andra (B) såsom hittills efter prövning i varje särskilt fall med visst för varje anstalt fastställt maximibelopp. Överstyrelsen skulle i och för anslagsberäkningen årligen i sina anslagsäskanden avgiva preliminärt förslag till uppdelning av anstalterna på de båda grupperna. Definitivt förslag skulle framläggas i samband med att överstyrelsen till Kungl. Maj:ts prövning och avgörande överlämnade inkomna ansökningar om statsunderstöd. Det skulle alltså ankomma på Kungl. Maj:t att årligen bestämma, till vilken av de två grupperna var och en av anstalterna skulle hänföras, och för anstalt, som hänförts till grupp B, såsom hittills jämväl bestämma grunderna för understödets utgående och dettas maximibelopp. Vad överstyrelsen sålunda föreslagit anser jag mig böra biträda. Mot de av överstyrelsen uppdragna rikt-

linjerna för den föreslagna grupperingen har jag icke funnit anledning till erinran.

Den av mig sålunda förordade anordningen förutsätter, att — i olikhet med vad nu gäller — vid den årliga fördelningen av statsunderstöd till de enskilda yrkesundervisningsanstalterna ett större belopp vid behov må tagas i anspråk än det, varmed anslaget är uppfört på riksstaten. Den omständigheten, att Kungl. Maj:t även i fortsättningen skall fördela anslaget torde, såsom riksräkenskapsverket framhållit, innebära en garanti för att anslaget icke överskrides annat än då detta är oundgängligen nödvändigt. Ur redovisningssynpunkt synes det mig vara lämpligt, att anslaget i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag uppdelas på två anslagsposter, en för avlöningar och en för undervisningsmateriel.

Mot överstyrelsens anslagsberäkning har jag i princip icke funnit anledning till erinran. Det av överstyrelsen föreslagna anslagsbeloppet, 715 000 kronor, torde dock i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag böra jämnas till 700 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 240 000 kronor. Av anslaget torde 640 000 kronor böra beräknas till understöd till avlöningar och 60 000 kronor till understöd till undervisningsmateriel.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag och tillstyrker därför bifall till detsamma.

Förslagsanslaget till Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor.

Enligt gällande bestämmelser angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor utgår statsbidrag till anskaffning av den första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel (maskiner, verktyg och dylikt), som provas erforderlig, med nio tiondelar av de styrkta kostnaderna. Därjämte utgår statsbidrag till nyanskaffning (komplettering) av maskiner — men ej av verktyg eller annan stadigvarande undervisningsmateriel än maskiner — med likaledes nio tiondelar av kostnaderna för den på grund av förslitning eller eljest nödvändiga anskaffningen. Till underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel m. m. utgår statsbidrag med belopp, beräknat efter sjuttio kronor för elev och år, dock att bidraget sammanlagt ej må uppgå till högre belopp än som svarar mot huvudmannens verkliga kostnader för ändamålet under den tid bidraget avser. Såsom kostnader för underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel m. m. må vid bidragets bestämmande räknas bland annat kostnader för komplettering av verktyg och annan stadigvarande undervisningsmateriel än maskiner. Överstyrelsen har nu föreslagit, dels att särskilt statsbidrag skall utgå till förbrukningsmateriel vid svetsningsundervisning till sådana centrala verkstadsskolor, vid vilka eleverna vid nämnda undervisning bilda en särskild yrkesavdelning, dels ock att nyanskaffning (komplettering) av annan stadigvarande undervisningsmateriel än verktyg skall i statsbidragshänseende jämfästas med maskiner.

Sistnämnda förslag har tillstyrkts av *departementschefen*. Beträffande det förstnämnda förslaget anför denne.

Av vad överstyrelsen anfört beträffande kostnaderna för förbrukningsmateriel vid undervisningen i svetsning framgår, att dessa äro mycket betydande. Med hänsyn till vikten av att denna undervisning bedrives på ett fullt effektivt sätt vill jag icke motsätta mig en jämkning till huvudmannens förmån av statsbidragsgrunderna såvitt gäller ifrågavarande undervisning. Jag anser det dock icke befogat att i detta hänseende gå lika långt som överstyrelsen föreslagit. En skälig kostnadsfördelning synes mig ernås, därest staten och vederbörande huvudman komma att var för sig svara för i genomsnitt 50 procent av de beräknade kostnaderna. Jag förordar sålunda, att statsbidrag till kostnaderna för förbrukningsmateriel för svetsningsundervisningen må utgå i enlighet med vad i följande sammanställning anges:

	Gassvetsning	Gas- och bågsvetsning
	Kronor	Kronor
Beräknade kostnader per elev för hela utbildningstiden	75—110	145—180
Statsbidrag per elev för hela utbildningstiden	36—54	72—90
Statsbidrag per elev och år för elev i yrkesavdelning med		
2-årig utbildning	18—27	36—45
3-årig utbildning	12—18	24—30

Överstyrelsen torde böra äga att inom ramen av angivna belopp avväga bidraget med hänsyn till det timantal — något olika för skilda yrken — svetsningsundervisningen upptager i för vederbörande yrkesavdelning fastställd undervisningsplan. Statsbidraget torde lämpligen i enlighet med överstyrelsens förslag böra rekvideras budgetårsvis i efterskott. De av mig nu förordade ändringarna i gällande statsbidragsgrunder böra genomföras från och med nästa budgetår.

I fråga om anslagets storlek för nästa budgetår har departementschefen förordat en anslagshöjning med 450 000 kronor till 1 650 000 kronor.

Vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och föreslagit har utskottet funnit sig böra godtaga.

Utskottet.

Bidrag till anordnande av elevinternat vid flygmekanikerskolan i Mölndal.

Enligt gällande bestämmelser bestrider staten i princip hela kostnaden för förhyrande av lokaler för inkvartering och utspisning av eleverna vid flygmekanikerskolan i Mölndal, i den mån nämnda kostnader icke överstiga 25 350 kronor för år räknat.

I skrivelse den 20 december 1944 har *överstyrelsen för yrkesutbildning* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 225 000 kronor till bidrag till anordnande av elevinternat vid flygmekanikerskolan, vilket skulle innebära anvisande av statsbidrag till halva kostnaden för uppförandet och inredning av internatet. Departementschefen har tillstyrkt förslaget.

Utskottet. Utskottet anser sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Förslagsanslaget till Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m.

För innevarande budgetår finnes å beredskapsstat I under förestående rubrik upptaget ett anslag av förslagsvis 4 000 000 kronor. Chefen för finansdepartementet har i 1945 års statsverksproposition förordat en överflyttning till riksstaten av detta anslag.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med ett till förslagsvis 3 000 000 kronor minskat belopp.

Enligt chefens för ecklesiastikdepartementet i propositionen 1944: 281 (s. 127) gjorda uttalande äro 2 500 000 kronor av det för innevarande budgetår uppförda anslaget avsedda för att tillgodose medelsbehovet för yrkesutbildning i beredskapskurser, medan återstoden av anslaget avser medel till förberedande åtgärder för och igångsättande vid behov av yrkesutbildningskurser för arbetslösa. Överstyrelsen beräknar, att medelsbehovet för sagda ändamål under budgetåret 1945/46 kommer att uppgå beträffande yrkesutbildning i beredskapskurser till 1 500 000 kronor samt, vad angår förberedande åtgärder för och igångsättande vid behov av yrkesutbildningskurser för arbetslösa i begränsad omfattning, likaledes till 1 500 000 kronor. Sammanlagda anslagsbehovet för yrkesutbildning i beredskapskurser m. m. bör sålunda upptagas till 3 000 000 kronor. Sagda anslag torde, i likhet med det för innevarande budgetår anvisade, böra betecknas som förslagsanslag.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Från och med den 1 juli 1944 har den yrkesutbildningsverksamhet i s. k. beredskapskurser, som statens arbetsmarknadskommission bedrivit sedan i maj 1940 för utbildning av tempoarbetare och kvinnlig reservarbetskraft för verkstadsindustrien, överflyttats till överstyrelsen för yrkesutbildning. Av det för innevarande budgetår på beredskapsstat I anvisade anslaget av förslagsvis 4 000 000 kronor till Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m. ha 2 500 000 kronor beräknats för den från kommissionen till överstyrelsen överflyttade utbildningsverksamheten, medan återstoden av anslaget beräknats för förberedande åtgärder för och igångsättande i begränsad omfattning vid behov av yrkesutbildningskurser för arbetslösa. Beträffande grunderna för anslagets användning torde få hänvisas till den utförliga redogörelse, som lämnades i den av riksdagen i förevarande hänseende godkända propositionen 1944: 281. Anslagsbehovet för dessa ändamål torde i enlighet med överstyrelsens förslag för nästa budgetår böra beräknas till sammanlagt 3 000 000 kronor. Under förevarande anslag torde jämväl böra beräknas medel till den yrkesutbildningsverksamhet, som enligt vad i propositionerna 1945: 154 och 225 förordats skall anordnas för f. d. fast anställt manskap vid försvaret, dels ock för långtidsinkallad beredskapspersonal samt stå under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning. Kostnaderna under nästa budgetår för anordnande av ifrågavarande utbildningsverksamhet torde böra uppskattas till 500 000 kronor, i vad verksamheten avser f. d. fast anställda, och till likaledes 500 000 kronor, i vad densamma avser långtidsinkallad beredskapspersonal. Anslaget i dess helhet torde alltså böra beräknas till 4 000 000 kronor.

Emot vad Kungl. Maj:t föreslagit har utskottet icke funnit annat att erinra än att de för yrkesutbildning av f. d. fast anställt manskap vid försvaret till 500 000 kronor uppskattade anslagsmedlen synas med hänsyn till den av chefen för försvarsdepartementet i propositionen nr 154 beräknade avgången av dylikt manskap kunna begränsas till 250 000 kronor.

Utskottet.

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen må

a) till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 550 000 kronor;

b) till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor;

c) till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor;

d) till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till anordnande av elevinternat vid flygmekanikerskolan i Mölndal* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor;

e) till *Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m.* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 750 000 kronor.

Stockholm den 29 maj 1945.

På statsutskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

Närvarande: se under utlåtandet nr 156.